

Malax kommuns INFOBLAD

4 · 2024

Stora förändringar i och med ny bygglag.

s. 4

Byggnadsinspektör Nicklas Ingves arbetar som bäst med uppdateringen av byggnadsordningen.

Sportotek vid Yttermalax bibliotek

Låna motionsutrustning från biblioteket.

s. 6

Invånarenkät

Kommunen genomför en invånarenkät i januari–februari 2025.

s. 7

Jenny Malmsten
Kommundirektör

MALAX KOMMUNS
INFOBLAD

Utgivare

Malax kommun
Malmgatan 5
66100 Malax
malax@malax.fi
Tfn 06 347 7111

Ansvarig redaktör

Jenny Malmsten
jenny.malmsten@malax.fi
Tfn 06 347 7111

Översättningar

Malax kommun om inget
annat nämns

Tryckeri

KTMP Group Ab Oy

Upplaga

2 800

Utgivningsdag

4.12.2024

Pärmbild

Malax kommun

Ladda batterierna i naturen - ett nytt intressant år väntar

Det jag minns bäst från mina barndoms julfester i skolan, var när vi högtidligt ställde upp oss bredvid julgranen och sjöng "Giv mig ej glans". Nu närmar sig åter en jul och jag hoppas att alla kan glädjas över julens festligheter och den stundande ledigheten. I kommunens verksamhet avslutar vi höstens arbete och firar året med julfester i daghem, skolor och på arbetsplatser.

Det har varit en intensiv höst, vilket jag tycker mig säga varje december. Kanske är det så att höstarna alltid är intensiva, inte bara inom den offentliga sektorn. Vi planerar för ett nytt och färdigställer de projekt som ska bli klara under innevarande år.

Planeringen av nästa år, med budgeten för 2025, bäddar för ett fortsatt livskraftigt, barnvänligt och hållbart Malax. Ekonomisk hållbarhet har varit i fokus och vi har vidtagit olika balanseringsåtgärder, bland annat effektivisering inom administration och IT. Men i budgeten ingår även satsningar, såsom motionsrådgivare och ungdomsarbete i skolorna och fortsatt utveckling av motionsrådgivning och insatser för att främja rörelse bland äldre. En annan stor satsning är bygget av Söderfjärdsbackens daghem i massivt trä, som blir klart sommaren 2025. Då får 80 barn flytta in i den nya fastigheten. Där kommer även kommunens två utedagisgrupper att vara verksamma från hösten.

Naturens och skogens betydelse har lyfts fram mycket på sistone. En färsk rapport från Sitra visar att det kan spara miljoner inom sjukvården om invånare vistas i naturen. Detta bekräftar att vi gör något rätt när vi prioriterar hållbarhet och förebyggande arbete, samt satsar på att vara utomhus.

För att kunna vistas i naturen behöver invånarna vara rörliga, och därför är det viktigt att vårda både naturen och invånarnas rörelseförmåga. Att använda skogen för att bygga fastigheter i trä har även positiva hälsoeffekter. Byggnader i massivt trä ger ett behagligt inomhusklimat och främjar regional ekonomi. Med den mängd skog som växer varje timme i Finland kan man bygga närmare 400 egnahemshus per timme. Skogen bidrar på många sätt till ekonomisk hållbarhet, men framför allt till välbefinnande bland våra invånare, unga som gamla. Skogens värde ska därför inte underskattas.

Önskar er alla en riktigt avkopplande jul och njut av att vara ute i naturen!

Företagarpris 2024

Kommunens företagarpris 2024 tilldelades Köttdisken Malax Ab. Agaren Isabella Asplund tog emot priset under företagarfrukosten i slutet av november.

Motivering

Malaxföretaget Köttdisken tilldelas kommunens företagarpris 2024. Köttdisken är en kött- och delibutik som skapar en helhetsupplevelse av hög kvalitet. Företaget grundades av Isabella Asplund år 2014 och firar 10 år detta år. I företaget finns i dagsläget 5 anställda.

Genom modigt företagande har Köttdisken skapat en butik med saluhallskänsla i centrala Malax. Såväl Malaxborna som besökare utifrån hittar till Köttdisken, där läckra råvaror, maträtter och godsaker finns till salu. Asplund driver även Fiskdisken i Vasa och företagen bildar tillsammans en fungerande helhet.

Malax kommun vill genom företagarpriset 2024 lyfta fram företaget Köttdisken för sitt modiga och innovativa företagande. Dess satsningar på närproducerade produkter bidrar till hållbar utveckling och

företaget berikar på ett utmärkt sätt utbudet av butiker i kommunen, centrums livskraft och främjar tillgången på mathantverk.

Foto: Vasa stad, Mikael Matikainen.

Sysselsättningstjänsterna flyttas till kommunerna

Från och med 1.1.2025 avskaffas AN-byråerna, d.v.s. statens arbets- och näringsbyråer, och deras tjänster överflyttas till kommunerna. Vasa stad fungerar som ansvarig kommun för Österbottens sysselsättningsområde och ordnar sysselsättnings servicen gemensamt med Kaskö, Korsnäs, Laihela, Malax, Korsholm, Närpes, Nykarleby och Vörå.

Vad innebär reformen för kunderna?

AN-byråns kunder behöver inte göra något fastän tjänsteproducenten byts ut vid årsskiftet. Både person- och företagskunder kan även i fortsättningen använda Jobbmarknadens elektroniska tjänst för att sköta ärenden.

I Vasa finns verksamhetspunkten för sysselsättningstjänsterna fortsatt i den nuvarande AN-byråns utrymmen i ämbetshuset på Brändö, och man sköter sina ärenden där utan tidsbokning.

Det kommer att vara möjligt att med tidsbokning sköta ärenden i kommundagen i Malax från 1.1.2025. Tidsbokning sker via sysselsättningstjänsterna.

Hur fungerar de nya sysselsättningstjänsterna?

När du söker arbete eller arbetsta-

gare bör du alltid logga in på Jobbmarknaden som fungerar som mötesplats för arbete och arbetstagare. På Jobbmarknaden hittar du lediga jobb, information om arbetslivet och den elektroniska tjänsten. Då du loggar in på Jobbmarknaden kan du skapa till exempel en arbetssökarprofil eller en arbetsplatsannons. På Jobbmarknaden hittar du också instruktioner för hur du sköter ärenden.

Om du är i behov av sysselsättningstjänster för första gången kan du alltid vända dig till din egen kommun. Mer information och handledning för arbetssökning eller rekrytering får du från kommunens infopunkt.

År 2025 flyttas också ansvaret för främjandet av integreringskundernas integrering från AN-byrån till kommunerna. Förändringen stärker sysselsättningen bland invandrade och förtydligar de olika aktörernas ansvar.

På följande servicenummer när du Österbottens sysselsättningsområde från 1.1.2025

Personkunder 06 325 4400

Företagskunder 06 325 4500

Plock ur driftsbudget 2025:

- Bolagisering av social- och hälsovårdsfastigheterna.
- Uppföljning och uppdatering av kommunstrategin, strategi för hållbar utveckling, välfärdsplan och verksamhetsplan för Barnvänlig kommun.
- Fortsatt satsning på motionsrådgivning samt satsning på ungdomsarbete i skolorna.
- Fortsatt utveckling av Aktiva seniorer och motionsrådgivning.
- Fler än 320 barn inom småbarnspedagogik, varav 80 barn börjar i Söderfjärdsbackens daghem hösten 2025.
- Ca 70 skolbarn deltar i morgon- och eftermiddagsverksamhet.
- I kommunens skolor åk 1–6 finns totalt 320 elever.
- I högstadiet finns år 2025 över 250 elever, varav drygt 180 är från Malax och 70 från Korsnäs.
- Antal studerande i Gymnasiet i Petalax är 94 läsåret 2024–25 och förväntas öka till ca 115 studerande läsåret 2025–26.
- Malax kommun köper 2030 timmar undervisning inom Musikinstitutet Legato.
- Malax-Korsnäs medborgarinstitutet räknar med att förverkliga närmare 300 kurser nästa år med totalt över 4 000 kursdeltagare.
- Före detta Pixneklinten- fastigheten rivs.

Plock ur investeringsbudget 2025:

- Söderfjärdsbackens daghem färdigställs för 2,25 miljoner euro. Totalt uppgår investeringen till ca 5 miljoner.
- Parkering byggs där tidigare gymnasiefastigheten stått för 80 000 euro.
- 25 000 euro för planering för att möjliggöra att kommundagens fullmäktigesal och delar av nedre våningen blir bibliotek och nuvarande bibliotek blir mötesutrymmen. Skulle innebära att biblioteket får nya utrymmen som är 400 m² jämfört med nuvarande 250 m².
- Belysning av ridplan i Åminne för 15 000 euro.
- Malax Vatten bygger ut avloppsledningen i Tuv och till viss del förnyas även vattenledningen.

Boende, miljö och trafik

Stora förändringar i och med ny bygglag

För små byggnader krävs inget tillstånd

Första januari 2025 träder en ny bygglag i kraft som innehåller en hel del förändringar gällande byggande.

En stor förändring är bland annat att man inte längre behöver bygglov för en del byggnader som är mindre än 30 m². Till exempel får man, under vissa förutsättningar, bygga en bastu, ett förråd eller gäststuga utan kök. För bostäder krävs alltid bygglov, det vill säga till exempel egnahemshus och fritidshus.

– Alla plan- och byggbestämmelser måste fortsättningsvis beaktas även om man inte behöver bygglov. Fastighetsägaren är ansvarig för att de följs. Till exempel får man inte överskrida byggrätten på tomten, man måste följa alla bestämmelser kring planläggning, strandlinjer, rågrannar och så vidare och se till att bygget följer kvalitetskraven och byggbestämmelserna, berättar **Nicklas Ingves**, byggnadsinspektör i Malax.

En annan förändring är att åtgärdsstillstånd och -anmälan för mindre projekt inte längre kommer att behövas. Från nästa år kommer ett byggprojekt antingen att behöva bygglov eller inget tillstånd alls. Undantag gäller för byggnader som avviker från bl.a. föreskrifterna i byggnadsordningen och planläggningen, då kommer det att krävas ett undantagslov.

Övriga tillstånd såsom rivningslov och -anmälan, undantagslov och tillstånd för miljöåtgärder ska fortsättningsvis lämnas in.

De som planerar, bygger och övervakar har en viktig roll och de kommer att behöva lära sig alla de nya bestämmelserna.

Det är fortsättningsvis bra att rådgöra med byggnadsinspektören om man funderar på ett projekt.

– Om man är osäker på något är det bra att ta kontakt och diskutera med mig, säger Ingves.

För kommunens del innebär lagändringarna att byggnadsordningen, byggnadstillsynens taxa och förvaltningsstadgan ska uppdateras. Preliminärt planeras att den uppdaterade byggnadsordningen godkänns i kommunfullmäktige i juni 2025. Innan den godkänns kommer den att läggas till påseende för allmänheten och det är möjligt att lämna in åsikter.

Magdalena Berg, förvaltningssekreterare

Kontaktuppgifter till byggnads- och miljöinspektionen

Byggnadsinspektör Nicklas Ingves, tfn 050 502 7786, nicklas.ingves@malax.fi.

Miljöinspektör Karolina Sunabacka, tfn 050 511 0020, karolina.sunabacka@malax.fi.

Trafiksäkerhet och hållbarhet i fokus

Året börjar lida mot sitt slut och i kommunen pågår arbetet med att färdigställa olika projekt. En hel del projekt under året har fokuserat på att förbättra infrastruktur, så som vägbelysning, trafiksäkerhet och hamnservice. Genomgående i alla projekt är att lösningarna ska vara hållbara.

Vägbelysning saneras

I mitten av november inledde PAV (Petalax Elbyrå) arbetet med att sanera en del av Byåkersvägens vägbelysning i Yttermalax. Vägbelysningen förnyas från anslutningen till Storängsvägen cirka 1 km mot kyrkbacken.

Vägmästare **Kim Svarvar** berättar att 26 belysningspunkter kommer att rivas och ersättas med 19 nya LED-belysningsarmaturer.

– I kommunen arbetar vi aktivt med hållbara och energieffektiva lösningar. Att byta till LED-armaturer är ett strategiskt val för att minska elförbrukningen för vägbelysning. LED-armaturerna är mer energieffektiva än de gamla och därför behövs det ett mindre antal, säger Svarvar.

Hastighetsmätartavla

Under hösten har tekniska avdelningen köpt en hastighetsmätartavla som visar fordonens hastigheter. Hastighetsmätartavlan kommer att placeras vid

olika strategiska platser i kommunen, främst i närheten av skolor och daghem samt vid bostadsområden. Statistiken som samlas in kommer att användas som underlag för beslutsfattandet.

– Statistiken som samlas in kan användas för att underlätta beslutsfattande i trafiksäkerhetsfrågor, till exempel var det kunde vara lämpligt att bygga farthinder eller på annat sätt reglera hastigheten, säger teknisk direktör **John Södergran**.

Han berättar även att kommunen som bäst håller på att utarbeta en plan för den oskyddade trafiken och även där kommer statistiken att användas som underlag.

Det finns redan en del statistik insamlad. I oktober och november fanns tavlan på Viasvägen i Övermalax och mätresultaten visade att 40–50 procent av fordonen höll överhastighet.

– Förhoppningsvis har hastighetsmätartavlan också en inverkan på bilisterna, så att man blir bättre på att hålla hastigheterna, avslutar Södergran.

Skogsavverkningar i Petalax

I vinter kommer kommunen att i Skogsvårdsföreningens regi utföra avverkningar på skogspartier och grönområden som gränsar till bostadsområden i Petalax. Avverkningarna görs för att göra områdena mera trivsamma.

– Avverkningar kommer att göras vid Backen, Mickasvägen och Matsvägen samt vid sportplanen, berättar Svarvar.

Nytt servicehus

Båtsäsongen må vara slut för i år, men till våren kan besökare vid Bergö gästhamn se fram emot att mötas av ett splitternytt servicehus.

– Det nya servicehuset blev färdigt nu i höst och kommer att vara öppet under båtsäsongen från maj till oktober, berättar Södergran.

I servicehuset finns toalett, dusch och kokmöjligheter. Vid gästhamnen finns också möjlighet till septiktanktömning.

Magdalena Berg, förvaltningssekreterare

Revideringen av Delgeneralplan för Malax kommuns havsstränder fortsätter

Under 2024 har revideringen av delgeneralplan för Malax kommuns havsstränder inletts. Programmet för deltagande och bedömning har varit till påseende under våren och önskemål från markägare har tagits emot under året. Under våren och sommaren 2025 inleds naturinventeringar på de berörda områdena, myndighetssamråd ordnas och arbetet på planutkastet fortsätter. Ett färdigt planutkast förväntas i slutet av 2025.

Skadegörelse är inte okej

Vi har noterat att det har varit mycket skadegörelse vid kommunens fastigheter i år. Vid daghem, skolor och i parker har saker förstörts, det har klottrats och skräpats ner. Vi ber föräldrar att prata med sina barn och ungdomar om att det inte är okej att förstöra, klottra eller skräpa ner. Det kan också vara farligt att leka med utrustning om den inte används på rätt sätt.

Fritid och kultur

Gåhandboll och terrängrullator är två av nyheterna inom Aktiva seniorer projektet.

Med sikte på ett år fyllt av aktivitet och gemenskap

Det andra projektåret med Aktiva seniorer lider mot sitt slut och vi kan konstatera att det har varit ett händelserikt år. Malaxborna har deltagit aktivt i verksamheten, såväl i föreläsningar som ledda grupper och evenemang.

Som avslutning innan julen tar vid ordnas en simhallsresa till Korsholms simhall på luciadagen. I simhallen leder Magdalena Storsved vattengymnastik och efteråt blir det lunch i Hotell Restaurang Vallonia. Busstransport ordnas från Bergö, Petalax och Malax. Anmälan är öppen 2–8.12 och anmälan sker via hemsidan eller till Sara Snickars tfn 040 650 7970.

Vårvinterns program

Planeringen inför år 2025 är i full gång. Innan jul ska ansökan om finansiering för det tredje och sista projektåret lämnas in samtidigt som programmet för årets första månader publiceras. Vårvinterns program finns på kommunens hemsida och ett programblad distribueras under december månad till olika träffpunkter och serviceställen.

I januari fortsätter drop-in **motionsgrupperna** i Malax på tisdagar och Petalax på fredagar. En dag för **InBody-mätning** för seniorer i Petalax och

på Bergö kommer att ordnas, där du kan mäta din kroppssammansättning. **Stavgångsgruppen** i Petalax och **den anpassade motionsgruppen** i Malax fortsätter även efter juluppehållet.

I samarbete med medborgarinstitutet ordnas **föreläsningar** i januari med temat första hjälp för seniorer på svenska och rygghälsa på finska. **Kurser** i motionsdans och gåhandboll startar även i vinter. Gåhandboll övergår till gåfotboll när vädret tillåter. Föreläsningarna och kurserna är kostnadsfria men kräver anmälan via medborgarinstitutet.

Motionsrådgivning för äldre

Utöver allt detta uppmantras seniorer att ta kontakt med motionsrådgivarna Teija Flygar och Nico Nordblad om man vill diskutera sin hälsa och livsstil och få hjälp med att förbättra sina motions- och kostvanor. Motionsrådgivningen ges vid sportstugan i Pixne, pensionärshemmets samlingshall i Petalax och även i hemmen för den som inte kan besöka mottagningen. Ta gärna kontakt med oss!

Låt 2025 bli ett år fyllt av aktivitet, inspiration och gemenskap. Vi välkomnar alla 65 år fyllda Malaxbor med i verksamheten!

Sofia Lillgäls, fritids- och kulturplanerare

Rörelseglädje med hjälp av skol-PT

Projektet Skol-PT erbjuder motionsrådgivningstjänster åt barn och unga i årskurs 5–9. Motionsrådgivare Cecilia Sundman jobbar med att hjälpa och stödja målgruppen att hitta sitt individuella sätt att uppleva rörelseglädje. Det kan vara allt från att komma igång med att röra på sig till att hitta en hobby som skulle fungera på längre sikt.

I november och december har projektet startat upp två nya motionsgrupper. Den ena är volleyboll för årskurs 7–9 och den andra är en träningsgrupp för årskurs 4–6. Kurserna fortsätter i medborgarinstitutets regi från 2025. Ta en titt i kurskatalogen och kom med om du vill röra på dig utan att ha fokus på tävling!

Motionsrådgivare Cecilia Sundman, tfn 040 612 4297.

Sportoteket vid Yttermalax bibliotek

Vill du motionera men har inte rätta redskapen? Eller kanske du vill mäta blodtrycket hemmavid? Vet du om att vi upprätthåller ett sportotek på Yttermalax bibliotek?

Under vinterhalvåret kan du låna skridskor, hjälmar och snöskor. Det finns skridskor i nästan varje storlek mellan 27–45 samt långfärdsskridskor. Höstens stora nyhet är en terrängrullator. Terrängrullatorn går precis som det låter att använda ute i skog och mark, den rullar smidigt över kanter, rötter och andra ojämnheter tack vare det klättrande framhjulet och de luftfyllda däckerna. Från sportoteket kan du även låna balansbräda, träningsgummiband, blodtrycksmätare, aktivitetsarmband med mera.

Bibliotekspersonalen hjälper dig och lånetiden är två veckor.

Välfärdsschef
Ann-Christine Holtti.

Kommunen lanserar invånarenkät i januari

Kommunen planerar att genomföra en invånarenkät för att ge medborgarna en möjlighet att ge sin syn på kommunens samhällsservice och välfärdsarbete. Genom enkäten vill man kartlägga hur nöjda kommunens invånare är men förhoppningen är att enkäten också ska hjälpa till med att identifiera förbättringsområden som upplevs som viktiga för invånarna.

– Vi vill att våra invånare ska känna sig hörda och delaktiga, säger välfärdsschef

Ann-Christine Holtti.

Enkäten berör ämnen såsom kvaliteten på kommunens tjänster, kultur- och fritidsaktiviteter, barnvänlighet, hållbarhet och kommunikation. Invånarna har också möjlighet att lämna öppna kommentarer och förslag.

Hur man deltar

Enkäten finns online under tiden 7.1–28.2.2025 på kommunens webbplats och i pappersform på biblioteket i Yttermalax, Petalax och Bergö samt vid Stenco i Övermalax. Pappersenkäter kan lämnas in på nämnda platser. Kommunen uppmanar alla att delta.

Nästa steg

Efter att insamlingstiden har löpt ut analyseras resultaten och används som underlag i arbetet med att utvärdera verksamheten och ta fram kommunens välfärdsplan för 2026–2030.

– Vi ser fram emot att höra från våra invånare och förbättra vår kommun, säger Holtti.

Evenemang på biblioteken

Författarbesök med Annika Åman, måndag 9.12 kl. 18 i Yttermalax bibliotek

Annika Åman berättar om sin nya bok Utbryterskan som är uppföljaren till Lumpänglar. Ingen avgift. Författarbesöket ordnas i samarbete med Svenska Kvinnoförbundet i Malax och finansieras med stöd av Svenska Kulturfonden.

Författarbesök med Mikaela Nykvist, tisdag 4.2 kl. 18 i Yttermalax bibliotek

Mera information om besöket kommer senare via sociala medier och fredrika.finna.fi. Ingen avgift.

Inspirationskvällar med barnlitteratur för 7–12-åringar

Vill du få tips om barnlitteratur och böcker att högläsa för dina barn eller barnbarn? Vilka böcker finns för dem som just knäckt läskoden? Hur får man barnen att vidga sina vyer? Bibliotekspersonalen delar med sig av spännande berättelser, tips och idéer för att främja läsning för barn i skolåldern. Inspirationskvällen är för både barn och vuxna. Ingen avgift. Anmälan via Malax-Korsnäs MI på mi.malax.fi.

Yttermalax bibliotek, måndag 10.2 kl. 18–19

Petalax bibliotek, torsdag 13.2 kl. 18–19

Bergö bibliotek, måndag 17.2 kl. 18–19

Boken kommer

Skulle du gärna besöka biblioteket, men har inte möjlighet att ta dig dit? Ta kontakt med vår projektledare Magdalena Ståhl och kom överens om antingen hemleverans eller att anhöriga kommer via biblioteket och hämtar färdig plockat material åt dig.

Magdalena är på plats tisdagar, onsdagar och torsdagar kl. 8–16 och nås via telefon 050 401 4246 eller e-post magdalena.stahl@malax.fi.

Digital handledning i bibliotekets e-tjänster samt Celia

Behöver du hjälp med att komma igång med bibliotekets e-tjänster eller Tillgänglighetsbiblioteket Celia? Celia är en tjänst med e-material anpassat för de som inte längre kan läsa vanlig fysisk litteratur på grund av till exempel nedsatt syn.

Digital handledning i bibliotekets e-tjänster inleds i november 2024 och pågår till juni 2025. Magdalena handleder onsdagar kl. 13–15 i Yttermalax bibliotek.

Ingen tidsbokning, kom ihåg dina inloggningsuppgifter!

Barn och utbildning

Studerande Isac Nygård, Fanny Rönnback och Timmy Strömsbäck på trappan i Agora. Ordet Agora är det grekiska ordet för torg. Den populära trappan är platsen där studerande samlas och chillar.

Foto: abiturient Matilda Pada.

Nytt skolhus med ny linje – Gymnasiet i Petalax öppnar dörren till framtiden

Gymnasiet har en allmän linje och en tvärvetenskaplig linje. Som första gymnasiet i Finland erbjuder skolan en tvärvetenskaplig linje, som startade hösten 2021 samtidigt som skolan flyttade in i en helt ny byggnad. Moderna klassrum och den senaste tekniken ger skolan en framtidsfokuserad och tidsenlig utbildning i syfte att förbereda studerande för studentexamen och fortsatta studier.

Stort intresse för den tvärvetenskapliga linjen

Linjeledaren och lektorn i biologi, geografi och hälsokunskap, Anna Bäckström är tillsammans med resten av skolans personal övertygad om att linjen behövs. Studentexamen blir allt mer tvärvetenskaplig och världen är tvärvetenskaplig. Kombinationen av studerandecentrerade metoder och aktuella teman utgör basen för den nya linjen. Gymnasiet har en lång erfarenhet av tvärvetenskap – främst i form av

olika projekt, som också fått stor medial uppmärksamhet. Inom Apolloprojektet undersökte de studerande rymden ur olika ämnesperspektiv. Projektet tog lärare och studerande till NASA:s Kennedy Space Center i Florida. I kursutbudet på den tvärvetenskapliga linjen ingår kurserna Mediekunskap, Den välmående hjärnan, Hållbar utveckling, Världsmedborgaren – demokrati, internationella konflikter och världen idag samt Kritiskt tänkande – kommunikation, argumentation och debatt. Linjen har fått positiv respons från studerande.

– Studiebesöken och det projektbaserade upplägget är intressant och motiverande. Man lär sig saker på ett mångsidigt sätt, säger abiturient **Fanny Rönnback** som studerar på den tvärvetenskapliga linjen.

Fin gemenskap och ny skolbyggnad

Studerande tycker att det är en fin

gemenskap i skolan vilket också skolans trivselutvärderingar påvisar.

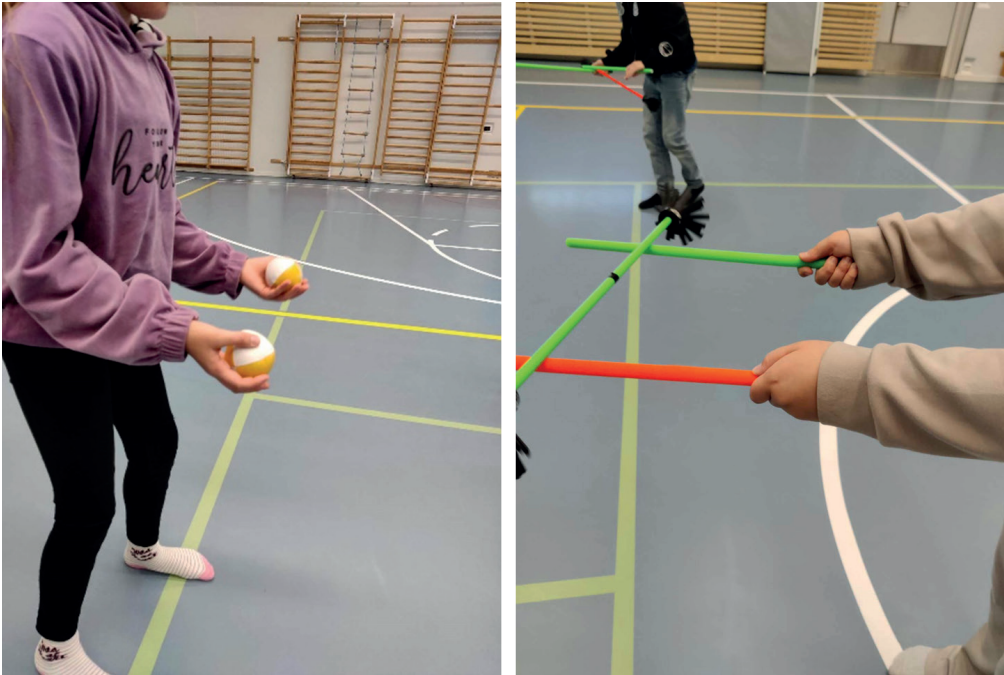
– Skolan är liten så man får en bra relation till alla, oavsett årskurs och kontakten till lärarna är bra, fortsätter Fanny.

– I en fräsch och ny skola är det trevligt att vara och studera. Det har varit lärorikt och roligt med alla projektresor som ordnats. Jag har själv varit till Island och Barcelona under min gymnasietid, säger abiturient **Timmy Strömsbäck**.

Även abiturient **Isac Nygård** är nöjd med gymnasiet.

– Jag är nöjd med mina studier och att man har många valmöjligheter efter att ha gått gymnasiet. Om man inte är riktigt säker på vad man ska bli, så är gymnasiet ett bra alternativ, avslutar Isac.

Margareta Bast-Gullberg, rektor

Genom cirkuskonst har eleverna repeterat finska ord och uttryck. Kanske vi alla kan jonglera efter detta läsår?

Foto: Ida Berg.

Yttermalax förskola och Yttermalax skola deltar i pilotprojektet SMIL

Yttermalax förskola och Yttermalax skola har inlett ett spännande, roligt och annorlunda läsår. En förskolegrupp och årskurs fyra deltar i pilotprojektet SMIL under läsåret 2024–2025.

SMIL står för *scenkonst med i lärande* och handlar om att integrera scenkonst i den vanliga undervisningen. Scenkonstformerna som vi får lära oss är drama/dans/teater/cirkuskonst och ordkonst. Projektet undersöker vad som produceras i mötet med scenkonsten i en lärmiljö. Ett av målen med projektet är att skapa tydliga studiestigar för hur scenkonsten kan integreras i förskolan- och skolans lärmiljö i framtiden. Projektchef och forskningsledare för SMIL är Nina Dahl-Tallgren.

Nina och andra scenkonstpedagoger besöker grupperna regelbundet. Varje grupp har en lektion scenkonst per vecka. Innehållet i lektionerna varierar och vi lärare är med och påverkar innehållet för lektionen. Scenkonstpedagogerna utför undervisningen i samverkan med oss som arbetar i förskola och i klasserna. Grupperna får ta del av lektioner med scenkonsten som eget konstämne och lektioner där

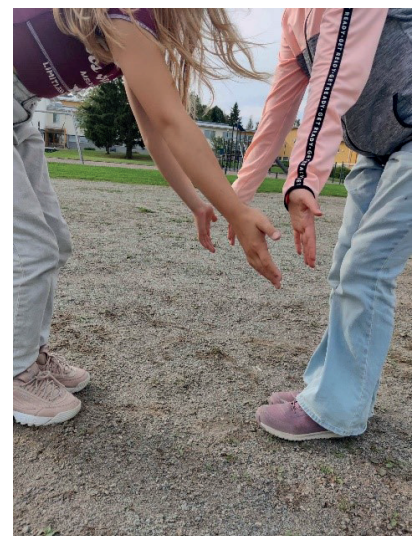
scenkonsten används som ett didaktiskt verktyg.

Yttermalax förskola har under höstterminen haft teman om vänskap, motion och hälsa, modersmål, sociala färdigheter och empati samt matematik. Tänk att få upptäcka och lära sig matematiska begrepp genom scenkonst! Matematiska begrepp som kan vara lite kluriga att lära sig och få förståelse för. Under en lektion fick vi gå in i en fiktiv värld och lära oss om skogsvård och matematiska begrepp. Genom processdrama har vi utforskat och upptäckt matematiska begrepp som lika många, fler, flest, färre och färst utan att tänka på det. Att få upptäcka och lära tillsammans, förskolebarn och vuxna, utvecklar samarbete, problemlösning, fantasiförmåga, kommunikation och blir en gemensam upplevelse.

Årskurs fyra har bl.a. haft social kompetens, multiplikation och Egypten som tema. Under lektionerna har eleverna övat på färdigheter som kreativitet, kommunikation och samarbete. Det är inte långa stunder vi suttit stilla under dessa lektioner. Allt möjligt kan hända när fantasin kommer i gång och när

hela kroppen används för att gestalta och kommunicera.

Marcus Granfors, vice rektor och Ida Berg, lärare vid Yttermalax skola

Vi har varit både utomhus och inomhus. En stor del av övningarna gör eleverna i par eller i grupper.

Foto: Ida Berg.

VASEK

Häng med i utvecklingen – digitalisering leder till ökad effektivitet och tillväxt

Digitalisering är ett ord som väcker många känslor och tankar. För vissa innebär det nya möjligheter och tillväxt, medan det för andra kan kännas skrämmande och komplicerat. Men när man tittar närmare på de möjligheter som digitaliseringen faktiskt kan ge till lokala och särskilt små företag går det att se en enorm potential.

Genom att automatisera rutinuppgifter och använda olika digitala verktyg kan företag spara både tid och resurser. Det här frigör tid för företagaren att ägna sig åt strategiska och kreativa uppgifter.

Effektivt sätt att utöka marknadsområdet

Digitalisering öppnar dörrar till nya marknader. Med hjälp av e-handel och digital marknadsföring kan lokala företag tydligare rikta sig till potentiella kunder och nå ut till dem på ett bredare område. Det här är speciellt viktigt för små och medelstora företag som kan ha begränsade resurser för marknads-

föring, och då är det ännu viktigare att använda resurserna effektivt.

Digitalisering möjliggör bättre kundservice. Med hjälp av webshoppar, bokningssystem, sociala medier och chattjänster kan du erbjuda kunderna ett snabbt och enkelt sätt att komma i kontakt med ditt företag. Det här förbättrar kundupplevelsen och ökar samtidigt kundlojaliteten.

Man hör ofta invändningar i stil med: "Men våra kunder vill ha personlig service" eller "Det finns många kunder som inte använder internet." Visst kan det vara så, men det är ändå ett faktum att antalet kunder som efterfrågar onlinetjänster hela tiden ökar, och företaget måste kunna erbjuda digitala servicekanaler vid sidan av sin högkvalitativa personliga service.

Planering och rätt verktyg är A och O

Digitalisering är dock inte ett självändamål. För att lyckas med digitaliseringen krävs planering och rätt verktyg. Före-

tag bör utnyttja de utbildnings- och stödtjänster som finns tillgängliga för att öka sin kunskap på det här området. Det kommer att bli allt viktigare att kunna använda sig av artificiell intelligens i sitt arbete, vilket innebär att också företagare måste hänga med i utvecklingen.

Även om förändring kan kännas utmanande, är fördelarna med artificiell intelligens obestridliga. Man behöver dock inte kunna, utveckla eller genomföra allt på en gång, utan istället gäller det att välja de sätt som passar dig bäst och som utvecklar just ditt företag i rätt riktning.

Boka tid till företagsrådgivning på www.vasek.fi.

Olav Nylund, företagsrådgivare
olav.nylund@vasek.fi
 040 548 4334

Text & foto: VASEK

Konstcafé med
mellandagsbio
för ungdomar på Malakta
Lördag 28.12
kl. 17-21.30

Konstcaféerna fortsätter på
tisdagar kl. 17-21 med start
den 7 januari.
Välkommen med!

Simhallsresa för seniorer 65+

Aktiva seniorer ordnar en
simhallsresa för Malaxbor 65+
Fredag 13.12 kl. 10-12

Vattengymnastik vid
Korsholms simhall

Lunch till självkostnadspris vid Vallonia

Busstransport Bergö-Petalax-Malax

Anmälan 2-8.12 till Sara Snickars tfn
040 650 7970 eller via malax.fi

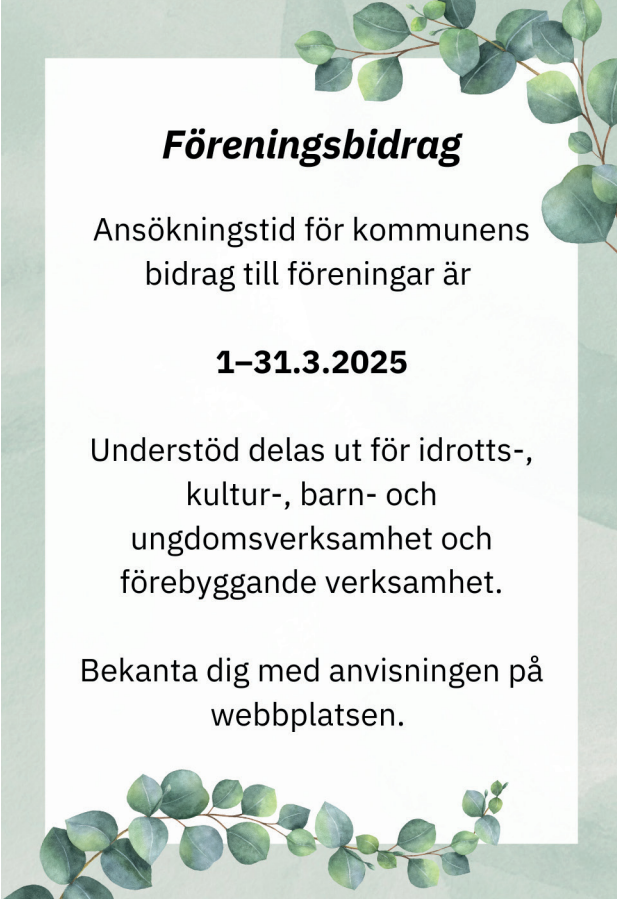
Föreningsbidrag

Ansökningstid för kommunens
bidrag till föreningar är

1-31.3.2025

Understöd delas ut för idrotts-,
kultur-, barn- och
ungdomsverksamhet och
förebyggande verksamhet.

Bekanta dig med anvisningen på
webbplatsen.

Nominera
**Årets ungdom &
Kultur- och
idrottstipendiater
för år 2024**

Från 2025 tas nomineringar
emot kontinuerligt via
kommunens webbplats.

Bekanta dig med de
uppdaterade anvisningarna.

Deadline för nomineringar för
2024 är 31.3.2025.

JUL I MALAX 2024

Ungdomskvällar på Bergö alla torsdagar fram till 19.12

Kl. 18.30–20.30. UF-lokalen hålls öppen för ungdomar från åk 3–9 under uppsikt av en ansvarsperson. Fortsätter igen på våren. Arr. Bergö UF.

Öppet lager varje måndag kl. 17–19 på Länsmansvägen 1

Från Röda korsets lager kan du hämta det du behöver, gratis eller mot frivillig avgift. Arr. FRK Malax lokalavdelning.

Sockenstugan öppen onsdagar och fredagar

OBS! Stängt: 25.12 och 1.1.

För åk 7 och äldre. Onsdagar kl. 18–21. Fredagar kl. 18–22. Arr. Malax församling och Malax kommun.

Mathjälpenutdelning varje fredag kl. 14.30 på Bygdegården

Går även att få en färdig packad påse och hämta senare, ta kontakt! Arr: FRK Malax lokalavdelning.

6.12 Ringlekar i Solhem (Övermalax UF)

Kl. 13–14.30. Välkommen att dansa ringlekar. Inträde: 2 €. Servering ingår. Arr. Övermalax UF och Övermalax byaråd.

6.12 Julpyssel i Uf Strimman, Långåminne

Kl. 14–16. Vi bakar pepparkakor, stöper ljus, klär julgranen och pysslar lite juldekorationer. 2 € för glögg och pepparkaka, 10 € för att stöpa 4 ljus (glögg ingår). Arr. Uf Strimman.

8.12 Julmarknad på Bergö

Kl. 13–15 vid Bergö ungdomslokal. Örådet säljer Aanakkon 2025. UF säljer glögg, pepparkakor, julstjärnor och kakkutukku-produkter. Under marknaden ordnas sagostund för barn på Marthavinden. Vill man vara med som försäljare, anmäl dig till Jasmine Urwäder tel. 050 560 5655. Arr. Bergö UF och Bergö Öråd.

8.12 Julgröt i Solhem (Övermalax UF)

Kl. 12–14. Alla intäkter går till ProjectLiv. Arr. Övermalax Ungdomsförening.

9.12 Pepparkaksbak i Bygdegården

Kl. 18–20 (drop-in). Vi bakar pepparkakor tillsammans och lyssnar på julmusik. Det bjuds på kaffe/te. Gratis eller frivillig avgift. Arr. FRK Malax lokalavdelning.

10.12 Tisdagshäng i Bergö församlingshem

Kl. 15 för åk 4–6. Arr. Malax församling.

11–13.12 De vackraste julsångerna

11.12 kl. 19 i Bergö kyrka
12.12 kl. 19 i Petalax kyrka
13.12 kl. 19 i Malax kyrka
Mer info på malaxförsamling.fi. Arr. Malax församling.

13.12 Simhallsresa för Malaxbor 65+

Se annons i infobladet för mer info. Arr. Aktiva seniorer.

17–19.12 Rörelseskoj och pyssel

17.12 kl. 10–12 i Petalax UF för barn från Petalax skola
17.12 kl. 10–12 i Pixnehallen för barn från Yttermalax skola
18.12 kl. 10–12 i Bergö UF för barn från Bergö skola
19.12 kl. 10–12 i Pixnehallen för barn från Övermalax skola
Arr. Malax kommun. Mer info och anmälan via anmalan.malax.fi senast 15.12.2024.

25.12 Juldans med Tomas Fantz i Petalax UF

Kl. 20–01. Kom och dansa bort julmaten! K-18. Arr. Petalax UF.

27.12 Jullovsdisco på Bergö

Kl. 19–21 för åk 1–6 vid Bergö ungdomslokal. Vi spelar musik och har program med tävlingar samt försäljning av sött och salt. Arr. Bergö UF.

27–28.12 Jullovs sleepover party i Vägvik

Vi välkomnar barn i åk 3–4 till en mysig jullovs övernattnings med spel, lek, tacos, filmkväll med fredagssnacks och härlig gemenskap! Mer info och anmälan hittar du på malax.fs4h.fi under fliken 'För barn' och 'Aktiviteter under skolloven'. Arr. Malax-Petalax-Bergö 4H.

28.12 Konstcafé med mellandagsbio

Kl. 17–21.30 för ungdomar 13 år och äldre på Malakta. Konstcaféerna fortsätter på tisdagar kl. 17–21 med start den 7 januari. Arr. Malax kommun och Malakta.

2–3.1 Jullovs pyssel biblioteken

Drop-in pysselstund med vintertema för barn i åldern 4–10 år.

2.1 kl. 15–17, Bergö bibliotek

2.1 kl. 15–17, Petalax bibliotek

3.1 kl. 12–14, Yttermalax bibliotek

Arr. Malax kommun.

3.1 Öppet hus för ungdomar på gymmen

Kl. 13–15. Kom in och träna eller bara bekanta dig med något av de lokala gymmen! För ungdomar i åk 7 och uppåt. Instruktörer på plats i alla gym. Medverkande gym: Kommunens gym i Pixnehallen, Kroppsverkstaden i Malax, Skärgårdsgymmet på Bergö, Verkstadsgymmet i Petalax och Malax samt PB gym i Korsnäs. Vi bjuder på proteinshake! Mer info: malax.fi. Arr. Malax kommun i samarbete med gymägarna.

10–11.1 Gaming weekend i Bergö UF

Håll utkik efter mer info på Bergö UFs facebook-sida eller instagram. Arr: Bergö UF.

Allmänna istider i Targahallen under jullovet

	Utan klubba och puck	Med klubba och puck	OBS! Avikelser kan förekomma. Även andra dagar i december ordnas allmänna istider. Se malaxforeningar.timle.fi för att kontrollera tiderna.
21.12	kl. 11–12	kl. 12–13	
22.12	kl. 13–14	kl. 14–15	
28.12	kl. 11–12	kl. 12–13	
29.12	kl. 13–14	kl. 14–15	
30.12	kl. 12–13.30	–	
31.12	–	kl. 12–13.30	
2.1	kl. 12–13	–	
3.1	–	kl. 12–13	
6.1	kl. 12–13	kl. 13–14	

Uimahalliretki 65 vuotta täyttäneille

Aktiiviset seniorit järjestää uimahalliretken 65 vuotta täyttäneille maahalliretkelle perjantaina 13.12. klo 10-12

Vesijumppaa Mustasaaren uimahallissa Omakustanteinen lounas Vallonassa Bussikuljetus Bergösta-Petolahdesta-Maalahdesta

Ilmoittautumiset 2.-8.12. Sara Snickarille, puh. 040 650 7970, tai verkkosivuston kautta

Ehdota **vuoden nuorta 2024** sekä **kulttuuripalkinnon ja urheilustipendien saajia**

Vuodesta 2025 alkaen ehdotuksia otetaan vastaan jatkuvasti kunnan verkkosivuston kautta.

Tutustu päivitettyihin ohjeisiin. Vuotta 2024 koskevat ehdotukset on jätettävä viimeistään 31.3.2025.

Taidkahvila ja välipöytänuorille

Malaktassa lauantaina 28.12. klo 17-21.30

Taidkahvila jatkuu tiistaisin klo 17-21, alkaen 7. tammikuuta. Tervetuloa mukaan!

Yhdistyssavustukset

Hakuaika kunnan yhdistyssavustuksille on **1.-31.3.2025**

Avustuksia myönnetään urheilu-, kulttuuri-, lapsi- ja nuorisotoimintaan sekä ennaltaehkäisevään toimintaan. Tutustu ohjeeseen kunnan verkkosivustolla.

VASEK

Älä jää keltaa – digitalisaatio tuo tehoa ja kasvua

Digitalisaatio on sana, joka herättää monenlaisia tunteita ja ajatuksia. Toisille se merkitsee uusia mahdollisuuksia ja kasvua, kun taas toisille se voi tuntua pelottavalta ja monimutkaiselta. Kuitenkin, kun tarkastelemme digitalisaation tuomia mahdollisuuksia paikallisille ja etenkin pienille yrityksille, voidaan nähdä sen valtava potentiaali.

Automatisoimalla rutiinitehtäviä ja hyödyntämällä erilaisia digitaalisia työkaluja, yritykset voivat säästää sekä aikaa että resursseja. Tämä vapauttaa yrittäjän aikaa strategisiin ja luoviin tehtäviin.

Uusille markkinoille entistä tehokkaammin

Digitalisaatio avaa ovia uusille markkinoille. Verkkokaupan ja digitaalisen markkinoinnin avulla paikalliset yritykset voivat tavoittaa asiakkaita entistäkin laajemmin ja paremmin kohdistuen. Pienillä ja keskisuurilla yrityksillä saattaa olla rajoittisesti resur-

siivä. Sen onnistunut hyödyntäminen Digitalisaatio ei kuitenkaan ole itse-

Suunnitelmallisuutta ja oikeita työkaluja tarvitaan

digitaalisia palvelukanavia.

Tässä kohtaa usein nousee vastaus: ”Mutta kun meidän asiakkaat haluaa henkilökohtaista palvelua” tai ”On paljon asiakkaita, jotka ei käytä nettiä”. Varmasti näinkin, mutta verkko-palveluita tarjoavien asiakkaiden määrä kasvaa vääjäämättä, eikä yrityksen laadukas henkilökohtainen palvelu kuitenkaan poista tarvetta tarjota myös digitaalisia palvelukanavia.

Digitalisaatio mahdollistaa entistä tärkeämpää hyödyntää resursseja tehokkaasti. Digitalisaatio mahdollistaa paremman asiakaspalvelun. Verkkokaupat, ajanvarausjärjestelmät, sosiaalinen media ja chat-palvelut, tarjoavat asiakkaille nopean ja helpon tavan olla yhteydessä yritykseen. Tämä parantaa asiakaskokemusta ja lisää samalla asiakaskokemusta ja lisää samalla asiakaskokemusta ja lisää samalla asi-

vaatii suunnitelmallisuutta ja oikeiden työkalujen valintaa. Yritysten kannattavaa hyödyntää tarjolla olevia koulutuksia tukipalveluja ja hankkia itselleen osaamista aiheesta. Tekoälyn hyödyntäminen on tulevaisuuden merkittävä linen media ja chat-palvelut, tarjoavat asiakkaille nopean ja helpon tavan olla yhteydessä yritykseen. Tämä parantaa asiakaskokemusta ja lisää samalla asiakaskokemusta ja lisää samalla asi-

Varaa aika yrityksenuvontaan osoitteessa www.vasek.fi.

Olav Nylund, yritysneuvoja
olav.nylund@vasek.fi
040 548 4334

Teksti & kuva: VASEK

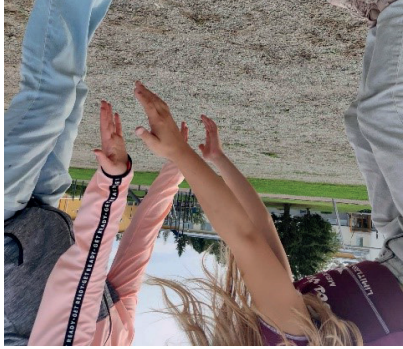
Yttermalax förskola ja Yttermalax skola osallistuvat SMIL-pilottihankkeeseen

Yttermalax förskola ja Yttermalax skola ovat aloittaneet jännittävän, hauskan ja toisenlaisen lukuvouden. Yksi esiopetusryhmä ja 4. luokan oppilaat osallistuvat lukuvoonna 2024–2025 SMIL-pilottihankkeeseen. SMIL tulee sanoista *scenkonst med lärande* ('esittävä taide mukana oppimisessa'), ja kyseessä on esittävien taidoiden integroiminen perinteisten opetuksen. Esittäviä taitoja saamme oppia draamaa, tanssia, teatteria, sirkusta ja sanataidetta. Hankkeessa tutkitaan, mitä tapahtuu, kun oppimisympäristö ja esittävä taide kohtaavat. Yhtenä hankkeen tavoitteena on luoda sellkeitä oppimispolkua sille, miten esittävä taide voidaan integroida esiopetuksen ja koulun oppimisympäristöön tulevaisuudessa. SMIL-hankkeen johtajana toimii Nina Dahl-Tallgren.

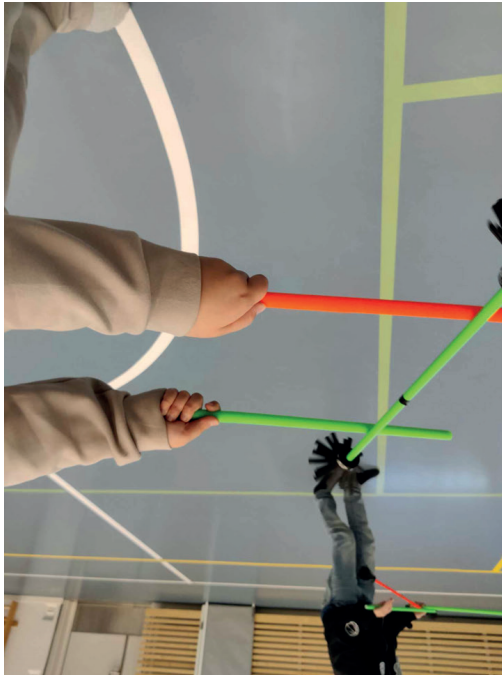
Nina ja muut esittävä taide pedagogit vierailivat ryhmässä säännöllisesti. Jokaisella ryhmällä on yksi esittävä taide vaihtoehto, ja omat opettajat ovat mukana vaikuttamassa tunteen sisältöön. Esittävään taiteeseen sisältyy yhteistyötä, ja omat ongelmanratkaisukykyä, mielikuvitusta ja kommunikaatiota, ja siitä tulee yhteinen elämys.

4. luokan oppiialla on ollut teemoina muun muassa sosiaaliset taidot, kertomuksen ja Egyptin. Oppituntien aikana oppilaat ovat harjoitelleet esimerkiksi luovuuksia, kommunikaatiota ja yhteistyötä. Näillä oppitunneilla emme ole istuneet pitkiä aikoja hiljaa paikalla, vaan kaikkia mahdollisista voi tapahtua, kun mielikuvitus saa sivet ja kehoa käytetään esittämiseen ja kommunikointiin.

Marcus Granfors, vararehtori ja Ida Berg, opettaja, Yttermalax skola

Olemme olleet sekä ulkona että sisällä. Oppilaat tekevät suuren osan harjoituksista pareittain tai ryhmässä. Kuva: Ida Berg.

Sirkustaiteen avulla oppilaat ovat kerranneet suomenkielisiä sanoja ja ilmaisuja. Ehkä me kaikki osaamme jongleerata tämän lukuvouden päätyttyä? Kuva: Ida Berg.

Uuden koulurakennuksen uusi linja – Gym-nasiet i Petalax avaa ovensa tulevaisuuteen

Suuri kiinnostus monitieteistä linjaa kohtaan

Linjan vetäjä, biologian, maantiedon ja terveys tiedon lehtori Anna Bäckström on yhdessä koulun muun henkilökunnan kanssa vakuuttunut siitä, että linjaa tarvitaan. Ylioppilastutkinnosta tulee yhä monitieteisempi, ja maailma on monitieteinen. Opiskelijakeskeisten menetelmien ja ajankohataisten aiheiden yhdistelmä luo perustan uudelle linjalle. Lukiota on pitkä kokemus monitieteisyydestä – lähinnä erilais-

Gymnasiet i Petalaxissa on yleislinjan ja monitieteinen linja. Koulun tarjonta Suomessa ensimmäisenä lukiona monitieteisen linjan, joka alkoi syksyllä 2021 samalla, kun koulun muuttimasta. Hanke vei opettajat ja opiskelijat NASAn Kennedy Space Centeriin Floridassa. Monitieteisen linjan kurssitärjonnassa on kurssit Mediatäto, Hyvinvointi aivot, Kestävä kehitys, Maailmankansalainen – demokratia, kansainväliset konfliktit ja maailman tänään sekä Kriittinen ajattelu – viestintä, argumentointi ja väittely. Linja on saanut myönteistä palautetta opiskelijoilta.

Hieno yhteisö ja uusi koulurakennus

Opiskelijoiden mielestä koulussa on hieno yhteisö, minikä myös koulun

ten, mediassakin suurta huomiota saaneiden hankkeiden muodossa. Apollo-hankkeessa opiskelijat tutkivat avaruutta eri oppiaineiden näkökulmasta. Hanke vei opettajat ja opiskelijat NASAn Kennedy Space Centeriin Floridassa. Monitieteisen linjan kurssitärjonnassa on kurssit Mediatäto, Hyvinvointi aivot, Kestävä kehitys, Maailmankansalainen – demokratia, kansainväliset konfliktit ja maailman tänään sekä Kriittinen ajattelu – viestintä, argumentointi ja väittely. Linja on saanut myönteistä palautetta opiskelijoilta.

– Koulun on pieni, joten kaikkiin saadaan hyvän suhteen vuosiluokasta riippumatta, ja yhteys opettajiin on hyvä, Fanny jätkaa.

– Ratkakaassa ja uudessa koulussa on mukava olla ja opiskella. Kaikki järjestetyt hankematkat ovat olleet opettajien ja hankkoja. Olen itse käynyt lukioaikana Islamissa ja Barcelonassa. Abiturientti **Timmy Strömsbäck** sanoo.

– Jos ei ole ihan varma siitä, miksi haluaa isona, luki on hyvä vaihtoehto, Isac lopettaa.

Margareta Bast-Gullberg, rehtori

Opiskelijat Isac Nygård, Fanny Rönback ja Timmy Strömsbäck Agoran portilla. Kreikan kielen sana agora tarkoittaa portaille opiskelijat kokoontuvat hengailemaan.

Kuva: abiturientti Matilda Pada.

Kunta julkaisee tammikuussa asukaskyselyn

Kunta suunnittelee toteuttavansa asukaskyselyn, jotta kansalaiset saavat mahdollisuuden antaa näkemyksensä kunnan julkisista palveluista ja hyvinvointityöstä. Kyselyn avulla halutaan kartoittaa, kuinka tyytyväisiä asukkaat ovat, mutta toivena on, että kysely auttaa myös tunnistamaan parannuskohteita, jotka asukkaat kokevat tärkeiksi.

– Haluamme, että asukkaamme tuntevat itsensä kuulluksi ja osallisiksi, sanoo kunnan hyvinvointipäällikkö **Ann-Christine Holtti**.

Kyselyn aiheita ovat esimerkiksi kunnan palvelujen laatu, kulttuuri- ja vapaa-ajan-toiminta, lapsitystävällisyys, kestävyys ja viestintä. Asukkailla on myös mahdollisuus jättää avoimia vastauksia ja ehdotuksia.

Miten osallistun?

Kysely on auki 7.1.–28.2.2025 kunnan verkkosivustolla. Paperilomakkeita saa Yttermalaxin, Petolahden ja Bergön kirjastoista sekä Övermalaxin Stencosta. Täytetyt paperilomakkeet voi palauttaa samoihin paikkoihin. Kunta kannustaa kaikkia osallistumaan.

Seuraava vaihe

Vastausajan päätyttyä tulokset analysoidaan, ja niitä käytetään pohjana, kun laaditaan kunnan hyvinvointisuunnitelmaa vuosiksi 2026–2030.

– Odotamme mielenkiinnolla asukkaidemme vastauksia ja parannusehdotuksia, kunnan hyvinvointipäällikkö sanoo.

Hyvinvointipäällikkö Ann-Christine Holtti.

Kirjastoissa tapahtuu

Annika Amanin kirjailijavierailu, maanantaina 9.12. klo 18 Yttermalaxin kirjastossa

Annika Aman kertoo uudesta kirjastaan Utdrytterskan. Maksuton tapahtuma. Vierailu järjestetään yhteistyössä Svenska Kvinnoförbundet i Malaxin kanssa ja rahoitetaan Svenska Kulturfondenin tuella.

Mikaela Nykvistin kirjailijavierailu, tiistaina 4.2. klo 18 Yttermalaxin kirjastossa

Lisätietoja tapahtumasta julkaistaan myöhemmin sosiaalisessa mediassa ja osoitteessa fredrika.finnna.fi. Maksuton tapahtuma.

Inspiraatioillat: 7-12-vuotiaiden lastenkirjailisuus

Haluatko vinkejä lastenkirjailisuudesta ja kirjoista, joita lukea lapsillesi tai lapsenlapsillesi? Mitä kirjoja juuri lukemaan oppinut voit lukea? Miten lapsi saa avartamaan näkemystään? Kirjaston henkilökunta jakaa jännittäviä tarinoita, vinkejä ja ideoita kouluikäisten lukemisen edistämiseksi. Inspiraatioillat on suunnattu sekä lapsille että aikuisille. Maksuton. Ilmoittaudu osoitteessa mi.malax.fi.

Yttermalaxin kirjasto, maanantaina 10.2. klo 18-19
Petolahden kirjasto, torstaina 13.2. klo 18-19
Bergön kirjasto, maanantaina 17.2. klo 18-19

Kirjaston kotipalvelu

Haluaaisitko käydä kirjastossa, mutta et pysty? Ota yhteyttä hankeveistäjään Magdalena Ståhlin ja sovi kotinkuljetuksesta tai siitä, että omaisesi haakee sinulle valmiiksi kerätyn aineiston kirjastosta. Magdalena on paikalla tiistaisin, keskiviikkoisin ja torstaisin klo 8-16, ja tavoitat hänet puhelimitse numerosta 050 401 4246 tai sähköpostitse osoitteesta magdalena.stahl@malax.fi.

Digipastusta kirjaston e-palveluihin ja Saavutettavuuskirjasto Celiaan

Tarvitsetko apua kirjaston e-palvelujen tai Saavutettavuuskirjasto Celiaan käyttöönottosaa? Celiaan on e-aineistoa sisältävä palvelu henkilöille, joiden on vaikea lukea tavallisia kirjoja esimerkiksi alenteu-
neen näkökyvyn vuoksi.
Digipastus kirjaston e-palveluihin alkaa marraskuussa 2024 ja jatkuu kesäkuuhun 2025 saakka. Magdalena opastaa keski-ikäisiksi klo 13-15 Yttermalaxin kirjastossa.
Ei ajanvarausa, muista kirjautumistietosi!

Tähtäimessä vuosi täynnä toimintaa ja yhdessäoloa

Kävelykäsipallo ja maastorolliaattori ovat Aktiiviset seniorit -hankkeen kaksi uutuutta.

Aktiivisten seniorioiden toinen hankkevuosi on lopulliaan, ja voidaan todeta, että vuosi on ollut tapahtumarikas.

Maalahdelaistat ovat osallistuneet aktiivisesti toimintaan, niin luennolle kuin ohjattuihin ryhmiin ja tapahtumiinkin. Vuoden päätteeksi järjestetään ennen joulua, Lucian päivänä, uimahalliretki joulua, Lucian päivänä, uimahalliretki Mustasaaren uimahalliin. Magdalenan Storved vetää vesijumpan, ja uimmin päätetään kavelyalkapalloon sään sallissa. Luennot ja kurssit ovat maksuttomia, mutta edellyttävät ilmoittautumista kansalaissopiston kautta.

Kävelyryhmä ja Maalahden soveltavan liikunnan ryhmä jatkavat myös joulutaun jälkeen. Yhteistyössä kansalaissopiston kanssa järjestetään tammikuussa **luentoja**, joiden teemana on seniorioiden ensiapu (ruotsiksi) ja selkäterveys (suomeksi). Myös kuntotanssikurssi ja kävelykäsipallo aloittavat talvella. Kävelykäsipallosta siirtyään kävelyalkapalloon sään sallissa. Luennot ja kurssit ovat maksuttomia, mutta edellyttävät ilmoittautumista kansalaissopiston kautta.

Ikäihmisten liikuntaneuvonta

Kaiken tämän lisäksi seniorioiden kannustetaan ottamaan yhteyttä liikuntaneuvonjimi eli Teija Flygarin ja Nico Nordbladain, jos he haluavat keskustella terveydestä ja elintavoista ja saada apua liikunta- ja ruokailutottumuksiin. Liikuntaneuvontaa annetaan Pixnen urheilumajalla, Petolahden eläkeläiskodin kokoonntumisillassa ja myös ikäihmisen kotona, jos tämä ei pääse tulemaan vastaanotolle. Ota yhteyttä meihin!

Tulokoon vuodesta 2025 vuosi täynnä toimintaa, inspiraatiota ja yhdessäoloa. Toivotamme kaikki 65 vuotta täyttäneet maalahdelaistat mukaan toimintaan!

Sofia Lilligäls, vapaa-aika- ja kulttuurisuusnittelija

Liikkumisen iloa koulu-PT:n avulla

Koulu-PT-hankkeessa tarjotaan liikuntaneuvontaa 5.-9.-luokkalaistille lapsille ja nuorille. Liikuntaneuvoja Cecilia Sundmanin työnä on auttaa ja tukea kohde-ryhmää löytämään yksilöllisen tapansa kokea liikkumisen iloa. Se voi olla kaikkea siltä väliltä, että pääsee aikuun liikkumisessa, siihen, että löytää harrastuksen, joka toimii pitkällä aikavälillä.

Marras- ja joulukuussa hankkeeseen aloitetaan kaksi uutta liikuntatähtäimä vuodesta 2025. Turtu kurssit jatkuvat kansalaissopiston pitämällä vuodesta 2025. Turtu kursiohjelmaan ja tule mukaan, jos haluat liikkua ilman kilpailullisia tavoitteita!

Liikuntakirjasto Yttermalaxin kirjastossa

Haluatko liikkua, mutta oikeat välineet puuttavat? Tai ehkä haluat mitata verenpainetta kotona? Tiesitkö, että meillä on Yttermalaxin kirjastossa liikuntakirjasto?

Talvikaudella voit lainata luistimia, kypäriä ja lumikenkiä. Luistimia on melkein kaikkia kokoja 27 ja 45 vällä, myös retriivistimia löytyy. Syksyn uutuuksia on maastorolliaattori ja maastossa, se kiipeää katujen esteiden yli vaihtomasti kiipeävän etupyöränsä ja ilma-tytteen renkaidensa ansiosta. Liikuntakirjastosta voit lainata myös tasapainolautoja, vastuskuminauja, verenpainemittareita, aktiivisuusrannekkeita ja paljon muuta. Kirjaston henkilökunnalta saat apua. Lainaa-aika on kaksi viikkoa.

Uusi lähenee loppuaan, ja kunnassa viimeistellään eri hankkeita. Suuressa osassa tänä vuonna käynnissä olleista hankkeista on keskitetty parantamaan infrastruktuuria, kuten tievalaistusta, liikenneturvallisuutta ja satamapalveluja. Tunnusomaisista kaikissa hankkeissa on, että ratkaisut ovat kestäviä.

Tievalaistusta saneerataan

Marraskuun puolivälissä PAV (Petalex Elbyrå) aloitti kyläpeliontien tievalaistuksen saneerausytöt Yttermalaxissa. Tievalaistusta uusitaan Störängin liittymästä noin kilometrin verran kirkonmäelle päin. Tiemestari **Kim Svarar** kertoo, että 26 valaistinta puretaan ja korvataan 19 uudella LED-valaisimella.

– Työskentelemme kunnassa aktiivisesti kestävien ja energiatehokkaiden ratkaisujen parissa. LED-valaisimiin vaihtaminen on strateginen valinta, jonka tarkoituksena on vähentää tievalaistukseen käytettävää sähkönkulutusta. LED-valaisimet ovat vanhoja valaistimia energiatehokkaampia, minkä vuoksi niitä tarvitaan vähemmän, Svarar sanoo.

Uusi huoltorakennus valmistui tässä syksynä, ja se on auki veneilykautea toukokuusta lokakuuhun, Södergran kertoo. Huoltorakennuksessa on vessa, suihku ja keittomahdollisuus. Vierassatamassa on myös septitankin tyhjennysmahdollisuus.

Uusi huoltorakennus

– Hakkuita tehdään Backenilla, Miksistentillä ja Matsintilla sekä urheilukentän ympäristössä, Svarar kertoo.

Marraskuussa ja marraskuussa näyttö oli Viäkseenillä Övermalaxissa, ja mittaus- tulokset osoittivat, että 40–50 prosenttia ajoneuvoista ajoi ylinopeutta.

– Toivottavasti nopeusnäytöllä on valkutus myös autoilijoihin, niin että nopeusrajoituksia noudatetaan paremmin, Södergran päättää.

Metsänhakkuita Petolahdessa

Kunta toteuttaa talven aikana metsänhoitoyhdistyksen johdolla hakuita metsäalueilla ja viheralueilla, jotka rajautuvat Petolahden asuntoalueisiin. Hakkuut toteutetaan alueiden viihtyisyyden parantamiseksi.

Magdalena Berg, hallintosihteeri

Olemme havainneet kunnan kiinteistöillä tänä vuonna paljon ilkivaita. Päiväkotien ja koulujen pihalla-alueilla sekä puistoissa on tuhottu kunnan omaisuutta, sotkettu ja roskattu. Pyydämme vanhempia keskustelemaan lastensa ja nuortensa kanssa siitä, että tihutyöt, sotkeminen tai roskominen ei ole hyväksyttyä. Voi olla myös vaarallista käyttää leikkivälineitä väärin.

Vahingonotko ei ole hyväksyttävä

Maalahden kunnan merenrantojen osayleiskaavan tarkistaminen jatkuu

Maalahden kunnan merenrantojen osayleiskaavan tarkistaminen on alkanut tänä vuonna. Osallistuminen ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä kevään aikana, ja maanomistajien toiveita on otettu vastaan vuoden aikana. Keväällä ja kesällä 2025 aloitetaan luontosearviotykset kyseisillä rantaa-alueilla, jätetään viranomaisneuvottelu ja jatketaan kaavaluonnoksen työstämistä. Kaavaluonnoksen odotetaan olevan valmis vuoden 2025 lopussa.

Uusi rakentamislaki tuo mukanaan suuria muutoksia

Pienet rakennukset eivät tarvitse lupaa

Uusi rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025. Siinä on paljon rakentamista koskevia muutoksia.

Toisena muutoksena on, että toimintalupa ja -ilmoitus pienille rakennuksille ei enää tarvita ennepidempää lupaa ja -ilmoitusta pienille rakentamislupaa (aiempi hankeilmoitus). Esmertiksi alkaen rakennushanke tarvitsee joko rakentamisluvan tai ei lupaa lainkaan. Poikkeuksena ovat rakennukset, jotka poikkeavat rakennusjärjestyksen määräyksistä, silloin vaaditaan poikkeamislupaa.

Ingves

Maalahden kunnan rakennustarkastaja **Nicklas Ingves** ottaa yhteyttä ja keskustella kanssani, kun on osalta lakimuutokset tarvoittavat sitä, että rakennusjärjestys, rakennustaksa ja hallintosaanto on päivitettävä. Alustavasti suunnitellaan, että kunnantalon hyväksytyt päivitetyn rakennusjärjestyksen kesäkuussa 2025. Ennen kuin se hyväksytään, asetetaan nähtävillä, jotta siitä voi antaa mielipiteitä.

Magdalena Berg, hallintosihteeri

Rakennus- ja ympäristöarvokas yhteistyö

Rakennustarkastaja Nicklas Ingves, puh. 050 502 7786, nicklas.ingves@malax.fi.

Ympäristötarkastaja Karolina Sunabacka, puh. 050 511 0020, karolina.sunabacka@malax.fi.

– Kaikki kaava- ja rakentamislupaa, kuten purkamislupaa, poikkeamislupaa ja maisemätyölupaa, on edelleen haettava sekä jätettävä purkamislupaus, jos purkukohte ei tarvitse lupaa.

Suunnittelijoilla, rakentajilla ja valvojilla on tärkeä rooli, ja heidän on oltava kaikki uudet määräykset. Edelleenkin on hyvä neuvotella rakennustarkastajan kanssa, jos mitään epävarmaa jostakin, on hyvä rakennushanketta.

Suuri muutos on esimerkiksi se, että alle 30 m²:n suuruisille rakennuksille ei enää tarvita rakentamislupaa (aiempi nimitys rakennuslupa). Esmertiksi saunan, varaston tai vierasmajan ilman keittöä voi tietyn edellytyksin rakentaa ilman lupaa. Kaikki asuinrakennukset tarvitsevat aina rakentamisluvan, eli esimerkiksi omakotitalot ja vapaa-ajan asunot.

Muita lupia, kuten purkamislupaa, poikkeamislupaa ja maisemätyölupaa, on edelleen haettava sekä jätettävä purkamislupaus, jos purkukohte ei tarvitse lupaa.

– Jos on epävarmaa jostakin, on hyvä rakennushanketta.

Kuva: Vaasan kaupunki, Mikael Matikainen.

Työllisyyspalvelut siirtyvät kunnille

TE-toimistot eli valtion työ- ja elinkeinotoimistot lakkautetaan 1.1.2025 alkaen, ja niiden palvelut siirretään kunnille. Vaasan kaupunki toimii Pohjanmaan työllisyysalueen vastuukuntana ja järjestää työllisyyspalvelut yhteisesti Kaskisten, Korsnäsän, Laihtian, Maalahden, Mustasaaren, Närpiön, Uudenkaarlepyyn ja Vöyrin kanssa.

Mitä uudistus tarkoittaa asiak- kaille?

TE-toimiston asiakkaiden ei tarvitse tehdä mitään, vaikka palvelun tuottaja vaihtuu vuodenvaihteessa. Sekä henkilö- että yritysasiakkaat voivat myös jatkossa käyttää Työmarkkinatorin asiointipalvelua. Vaasassa työllisyyspalvelujen toimipiste on edelleen nykyisen TE-toimiston tiloissa Palosaarella sijaitsevassa vitasotalossa, jossa asiotaan voi hoitaa ilman ajanvarastusta. Maalahden kunnantaloilla on mahdollista hoitaa ajanvarauksella 1.1.2025 alkaen. Ajanvaraus tehdään työllisyyspalvelujen kautta.

toimivat?
Kun etsit työtä tai työntekijää, sinun kannattaa aina kirjata Työmark-

Miten uudet työllisyyspalvelut

Pohjanmaan työllisyys- alueen palvelunumerot 1.1.2025 alkaen

Henkilöasiakkaat 06 325 4400
Yritysasiakkaat 06 325 4500

Poimintoja investointi- talousarvioista 2025:

- Söderfjärdsbackenin päiväkotivalmistuu, 2,25 miljoonaa euroa. Uuden päiväkotikiinteistön kokonaisinvestalappu on noin 5 miljoonaa euroa.
- Pysäköintialue vanhan lukio-rakennuksen paikalle, 80 000 euroa.
- Suunnitella kunnantalon valtuustosalin ja alakerran osittaisesta muuttamisesta kirjastoksi ja nykyisen kirjaston muuttamisesta kokoustiloiksi, 25 000 euroa. Kirjasto saisi uudet 400 m²:n suuriset tilat nykyisten 250 m²:n suuristen tilojen sijaan.
- Äminnen ratsastuskentän vaivastalon Vesiläajentaa vieräjämerkkoa Tuvissa ja ostetaan uusia myös vesijohdot.

Poimintoja käyttötalous- arvioista 2025:

- Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen.
- Kuntastrategian, kestävän kehityksen strategian, hyvinvointisuunnitelman ja lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelman seuranta ja päivitys.
- Liikuntaneuvontaan panostamista jatketaan, kouluihin aktiiviset seniorit -hankkeen ja liikuntaneuvonnan kehittämissä jatketaan.
- Varhaiskasvatuksessa yli 320 lasta, joista 80 aloittaa Söderfjärdsbackenin päiväkodissa syksyllä 2025.
- Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuu noin 70 koululaisesta kunnan alakoulussa (1.-6. luokat) on yhteensä 320 oppilasta.
- Yläkoulussa on vuonna 2025 yli 250 oppilasta, joista runsaat 180 on Maalahdesta ja 70 Korsnäsistä.
- Lukiossa on 94 opiskelijaa lukuvuonna 2024-2025, määrä odotetaan kasvavan noin 115 opiskelijaan lukuvuonna 2025-2026.
- Kunta ostaa 2030 tuntia opetusta Musiikkipolito Legatolta.
- Maalahden-Korsnäsän kansalaisopisto arvioi toteutettavansa niihin osallistuu yli 4 000 kurssiltaista.
- Entinen Pixne-kliniikan kiinteistö puretaan.

Maalahden kunnan

TIEDOTUSLEHTI

4 · 2024

Uusi rakentamislaki tuo mukanaan suuria muutoksia.

s. 4

Rakennustarkastaja Nicklas Ingves työskentelee parhaillaan rakennusjärjestyksen päivittämisen parissa.

**Liikuntakirjasto Ytterma-
laxin kirjastossa**

Lainaa liikuntavälineitä kirjastosta.

s. 6

Asukaskysely

Kunta toteuttaa asukaskyselyn tammi-
helmikuussa 2025.

s. 7

